טבל ותולין מעורבין זה בזה • פי' בקונטרס לין לך כל חטה וחטה שלין חליה טבל וחליה חולין ולריך לעשר מיניה וביה ולא ממט על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו מפני שמפרים מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב לבל כי מפרים מיניה וביה מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו ומן הפטור שבו על הפטור שבו ואפילו חלקו בספקין הן עומדים לתין בריריה וקשה דלמר לקמן דלי קנין פירות לו בקנין הגוף דמי והאתים שחלקו לקומות הן לא משכחת דמייתי בכורים אלא חד בר חד הא אפילו למ"ד לין בריריה יש לו בודאי חלק בו דמחייב בבכורים והמוחר שהוא חולין מלי מקדים ליה כדאמרינן בפרק הספינה (ב"ב דף פט:) ודוחק לומר דלא משכחת דמייתי בכורים כהלכתן שלא יעמוד להקדים קאמר דליכא משמע דלא מייתי כלל קאמר ועוד בפ' יש בכור (בכורות דף מח:) גבי חמש סלעים ולא חלי חמש קאמר דכו"ע לית להו דרב אסי דאמר האחיים בכתובות שאילולי כן לא הייתי בגרשה ונמצא נם בפל ובניה מסורים • עיין בערך ל"ד בס"הוספקשה למיפרא(מאי)דר' יהודה חייש לקלקילא ורבנן לא חיישי לקלקולא והא איפכא שמענא להו דתנן המוציא את אשתו משום ש"ר לא יחזיר ר' יהודה אומר כל נדר משום נדר לא יחזיר ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר אלמא דר' יהודה לא חייש לקלקילא ורבנן חיישי לקלקילא ואפיק רבא דר' יהודה חייש לקלקולא והתם בנדר אם לא הודר ברבים) הוא דאמרינן חכם להתירו ואין הבעל יכול להפר ס"ל כר' אלעזר דאמר אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד הלכך לא מצי מקלקל לה ובאינו צריך שהבעל יכול להפר ס"ל כר' מאיר דאמר יחזיר דכיון דהוא יכול להפר למה לא הפר ולא מהימן לומר לא ידעתי שהייתי יכול להפר: מאן חכמים דאמרי יחזיר ר' מאיר הוא דאמר בעינן תנאי כפול והכא במאי עסקינן בדלא בעליה לתנאיה פי' שלא אמר לה אלא משום אילונית אני מוציאך ולא אמר לה אילולי כן לא הייתי מוציאך דכמאן דלא אמר לה מידי דמי דאפילו בתנאי נמיר אינו כלום דלית ליה מכלל הן אתה שומע לאו שאם אמר לה הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי ר' זוז עד ל' יום אע"פ שלא נתנה לו היא מגורשת מפני שלא בפל ואמר ואם לא תתני לי לא והא נמ ולא אמרי' מכלל לאו אתה שומע הן והכי נמי בנילוי דעתיה אע"פ שאמר לה משום אילונית אני מוציאך כיון שלא אמר לה ואילולי כן לא הייתי מוציאך כמאן דלא אמר לה מידי דמי: מתני' המוכר עצמו ובניו לעובדי כוכבים אין פורין אותו אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן הגהו בני מכסי

מבנה

◇ "תקינו לפו לבים לתקנות בינון הבאות בכורים מאיות בנאמרו לעכו"ם

נוסח (דף מו: ופרק)

◇ מקרית מחלקו בתת ר' יוחנן ורש לקו

לכו - קנין פירות בקנין גוף מי

לכו - לא בקנין הגוף דמי

◇ קנויות נגד ר"ש לקו

◇ קנויות נגד ר' יוחנן

תוספות רי"ד

שכבר נתברר שאינה אילונית א"ר יהודה אומר לה שתיקותיך יפה מדיבוריך שלא יקלקלך שאע"פ שהודענו לו שאף אם לא תמצא אילונית לא יחזיר יכול לומר מפני הסמק גרשתיה ולא השתיי בחזירתה ונתתי לה נם בכל לב אבל לא ידעתי שתלד ואתחייב בכתובת: שאילולי כן לא הייתי בגרשה ונמצא נם בפל ובניה מסורים • עיין בערך ל"ד בס"הוספקשה למיפרא(מאי)דר' יהודה חייש לקלקילא ורבנן לא חיישי לקלקילא והא איפכא שמענא להו דתנן המוציא את אשתו משום ש"ר לא יחזיר משום נדר לא יחזיר ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר אלמא דר' יהודה לא חייש לקלקילא ורבנן חיישי לקלקילא ואפיק רבא דר' יהודה חייש לקלקולא והתם בנדר אם לא הודר ברבים) הוא דאמרינן חכם להתירו ואין הבעל יכול להפר ס"ל כר' אלעזר דאמר אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד הלכך לא מצי מקלקל לה ובאינו צריך שהבעל יכול להפר ס"ל כר' מאיר דאמר יחזיר דכיון דהוא יכול להפר למה לא הפר ולא מהימן לומר לא ידעתי שהייתי יכול להפר: מאן חכמים דאמרי יחזיר ר' מאיר הוא דאמר בעינן תנאי כפול והכא במאי עסקינן בדלא בעליה לתנאיה פי' שלא אמר לה אלא משום אילונית אני מוציאך ולא אמר לה אילולי כן לא הייתי מוציאך דכמאן דלא אמר לה מידי דמי: מתני' המוכר עצמו ובניו לעובדי כוכבים אין פורין אותו אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן הגהו בני מכסי

דיוסף ווזי מעובדי כוכבים ולא הוה להו למיפרעינהו אתו וקא נדבי להו פי' היו שובים אותם לעבדים בעבור ועכם אתו לקמיה דרב הונא אמר להו הא תנן המוכר את עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים אין פודין אותם ל"ל ר' אבא למרתנו רבינו והוא שמבר ושנה ושלש א"ל הני מרגל רגילי דעבדי הכי • הוא גברא דובין נפשיה לגודאי אתא לקמיה דר' אמי א"ל (ע"כ שייך לדף מו ע"ב) פירקו אמר להו תנן המוכר את עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים אין פודין אותם אבל פודין את הבנים משום קלקולא וכ"ש הבא דאיכא קטלא אמרי ליה רבנן לר' אמי האי ישראל מומר דקא חזי ליה דאכיל נבילות אמר להו אימור לתיאבון הוא דאכליה הוא זמנין דאיכא כוכבים אין פודין אותם אבל פודין את הבנים משום קלקולא וכ"ש הבא דאיכא קטלא אמרי ליה רבנן לר' אמי האי ישראל מומר דקא חזי ליה דאכיל נבילות אמר להו אימור לתיאבון הוא דאכליה הוא זמנין דאיכא איסורא והתירא קמיה ושביק התירא ואכיל איסורא אמר ליה זיל לא שבקי לי דאפרקינך פי' וס"ל כמאן דאמר ברוש פרק אין מעמידין מומר לאכול נבלה לתיאבון מהיורין לו אבידה: **מתני'** המוכר שדהו לעובד כוכבים וחזר ולקחה מפנו ישראל הלוקח מביא בכורים מפני תיקון העולם • פי' כגון שחור ישראל ולקחה ממנו מליאה פירות ופשפה דמתני' משמע דמתאריתא לא מיחייבי האי לוקח לחביא ממנו בכורים שכיון כוכבים וחזר ולקחה ממנו ישראל הלוקח מביא בכורים מפני תיקון העולם • פי' כגון שחור ישראל ולקחה ממנו מליאה פירות ופשפה דמתני' משמע דמתאריתא לא מיחייבי האי לוקח לחביא ממנו בכורים שכיון שנתנום הפירות ברשות עובד כוכבים כאילו הנטו בח"ל דמי דיש קנין לעובד כוכבים כא"י להפקיע מיד מעשר אבל מפני תיקון העולם שלא ילמדו ממנו ומנמנו מלהביא בכורים כי יאמרו כיון שהשדה היתה תחלה של ישראל שנתנום הפירות ברשות עובד כוכבים ולא ידעו כי מפני שהיתה יד עובד כוכבים באמצע ונתנו ברשותו אינו מביא • לפיכך הייבוהו להביא ורוקא בבכורים הייבוהו מפני שצריכים הבאת מקום ואם יראו שלא אבא למרתנו רבינו והוא שמבר ושנה ושלש א"ל הני מרגל רגילי דעבדי הכי • הוא גברא דובין נפשיה לגודאי אתא לקמיה דר' אמי א"ל (ע"כ שייך לדף מו ע"ב) פירקו אמר להו תנן המוכר את עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים אין פודין אותם אבל פודין את הבנים משום קלקולא וכ"ש הבא דאיכא קטלא אמרי ליה רבנן לר' אמי האי ישראל מומר דקא חזי ליה דאכיל נבילות אמר להו אימור לתיאבון הוא דאכליה הוא זמנין דאיכא

הגהות כהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה מתה לין לא מתה לא וכו' ול"ל וכו' כדאמרינן במסכת בכורים • בירושלמי כפ"ל ועי' רמב"ם פ"ב מהל' בכורים הלכה יד וכ"מ שם ושם טובא דמכיה ולא מכר דקונא ודו"ק:

ב) לא בכלאים. ר"ל דאיל לא אמר אינו קונא כי אתה אח"כ אמר בין בראיה בין בראיה לקלה לא בין מאי שנא אלונים פירות דאינו קונא

[לעיל ה: ומ"כ]

כ"מ ע: כ"ב קלו:

[שבועות קלה: ינמות לו: כ"ק פה: ל. כ"ב ב. ערכין כו:]

[עי' פי' הרשב"ם בב"ב]

* כמו כן פיון לאנות אאלוגר לאותו אדם אבל רבי אלעזר־ הוא אמרינן לגזרה אטו ראיה אמרינן אלא כיון דאתה לא אתה הוא אינו בלוקח ונתנה לה לקנות אלא בעלים מאי הוי לין אנו

[בכורים פ"ג מ"ב]

מסורת השולחן

טבל וחולין מעורבין זה בזה • לין לך כל חטה וחטה שלין חליה טבל וחליה חולין ולריך לעשר מיניה וביה ולא ממט על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו מפני שמפרים מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב לבל כי מפרים מיניה וביה מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו ומן הפטור שבו על הפטור שבו ואפילו חלקו בספקין הן עומדים לתין בריריה וקשה דלמר לקמן דלי קנין פירות לו בקנין הגוף דמי והאתים שחלקו לקומות הן לא משכחת דמייתי בכורים אלא חד בר חד הא אפילו למ"ד לין בריריה יש לו בודאי חלק בו דמחייב בבכורים והמוחר שהוא חולין מלי מקדים ליה כדאמרינן בפרק הספינה (ב"ב דף פט:) ודוחק לומר דלא משכחת דמייתי בכורים כהלכתן שלא יעמוד להקדים קאמר דליכא משמע דלא מייתי כלל קאמר ועוד בפ' יש בכור (בכורות דף מח:) גבי חמש סלעים ולא חלי חמש קאמר דכו"ע לית להו דרב אסי דאמר האחיים בכתובות שאילולי כן לא הייתי בגרשה ונמצא נם בפל ובניה מסורים • עיין בערך ל"ד בס"הוספקשה למיפרא(מאי)דר' יהודה חייש לקלקילא ורבנן לא חיישי לקלקילא והא איפכא שמענא להו דתנן המוציא את אשתו משום ש"ר לא יחזיר משום נדר לא יחזיר ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר אלמא דר' יהודה לא חייש לקלקילא ורבנן חיישי לקלקילא ואפיק רבא דר' יהודה חייש לקלקולא והתם בנדר אם לא הודר ברבים) הוא דאמרינן חכם להתירו ואין הבעל יכול להפר ס"ל כר' אלעזר דאמר אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד הלכך לא מצי מקלקל לה ובאינו צריך שהבעל יכול להפר ס"ל כר' מאיר דאמר יחזיר דכיון דהוא יכול להפר למה לא הפר ולא מהימן לומר לא ידעתי שהייתי יכול להפר: מאן חכמים דאמרי יחזיר ר' מאיר הוא דאמר בעינן תנאי כפול והכא במאי עסקינן בדלא בעליה לתנאיה פי' שלא אמר לה אלא משום אילונית אני מוציאך ולא אמר לה אילולי כן לא הייתי מוציאך דכמאן דלא אמר לה מידי דמי דאפילו בתנאי נמיר אינו כלום דלית ליה מכלל הן אתה שומע לאו שאם אמר לה הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי ר' זוז עד ל' יום אע"פ שלא נתנה לו היא מגורשת מפני שלא בפל ואמר ואם לא תתני לי לא והא נמ ולא אמרי' מכלל לאו אתה שומע הן והכי נמי בנילוי דעתיה אע"פ שאמר לה משום אילונית אני מוציאך כיון שלא אמר לה ואילולי כן לא הייתי מוציאך כמאן דלא אמר לה מידי דמי: מתני' המוכר עצמו ובניו לעובדי כוכבים אין פורין אותו אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן הגהו בני מכסי

מתני' המוכר שדהו לעובד כוכבים ולקחה ממנו ישראל הלוקח מביא בכורים מפני תיקון העולם • פי' כגון שחור ישראל ולקחה ממנו מליאה פירות ופשפה דמתני' משמע דמתאריתא לא מיחייבי האי לוקח לחביא ממנו בכורים שכיון שנתנום הפירות ברשות עובד כוכבים כאילו הנטו בח"ל דמי דיש קנין לעובד כוכבים כא"י להפקיע מיד מעשר אבל מפני תיקון העולם שלא ילמדו ממנו ומנמנו מלהביא בכורים כי יאמרו כיון שהשדה היתה תחלה של ישראל שנתנום הפירות ברשות עובד כוכבים ולא ידעו כי מפני שהיתה יד עובד כוכבים באמצע ונתנו ברשותו אינו מביא • לפיכך הייבוהו להביא ורוקא בבכורים הייבוהו מפני שצריכים הבאת מקום ואם יראו שלא יביא • נפיק מינה הורבא אבל הרוטות ומעשרות שאדם מפריש ונותן בתוך ביתו לא הייבוהו דלא נפיק מינה הורבא דמדע ידעי דהך שדה של עובד כוכבים היתה ולא תימא דוקא אם חזר ולקחה ממנו מביא בכורים מפני תיקון העולם אלא לאו ש"מ דבנן אבל ישראל אחרינא לא דמדהני וחזר ולקחה ממנו מליאה פירות לא נזרו עליו שיביא ולא נפיק מינה הורבא דמדע ידעי דהך שדה של עובד כוכבים היתה ולא תימא דוקא אם חזר ולקחה ממנו מביא בכורים מפני תיקון העולם אלא לאו ש"מ בכל אדם קאמר ואפ"ה הני וחזר לגופר הלכה דהיתה של ישראל ומברה לעובד כוכבים ועוד חזר ישראל ולקחה ממנו אמר רבה אין קנין לכנעני כא"י להפקיע מיד מעשר שנא' כי לי הארץ לי קדושת הארץ ור' אלעזר אמר יש קנין לכנעני כא"י להפקיע מיד מעשר שנא' דגנך ולא דגן כנעני במאי קמיפלגי מר סבר דגנך ולא דגן כנעני ומר סבר דגנך ולא דגן כנעני